

A qui convé?

Quan parlem, és clar, solem cometre una colla de pleonasmes. La nostra elocució improvisada sovint no ens permet de resoldre una determinada construcció sintàctica sense que un mateix element hi figuri dos cops amb formulacions diferents. I fins i tot escrivint, l'èmfasi amb què fem determinades afirmacions o el recurs de certes construccions consagrades per l'ús que ens poden semblar molt adequades al to que volem donar al nostre escrit, ens indueixen a transgir amb segons quins casos de pleonasma o repetició de concepte que, al capdavall, es consideren prou tolerables.

Però també cal reconèixer que certs pleonasmes no tenen cap justificació, que es cometen simplement per falta de rigor i que, per tant, seria bo d'eliminar, de no incórrer-hi. Per exemple, els que es cometen tan sovint amb el pronom datiu *li*. Si el complement que aquest pronom ha de representar ja figura expressat per un grup nominal, el seu ús —de *li*— resulta pleonàstic i convé, per tant, de prescindir-ne. En els versos del cèlebre poema de Sagarra, *Al meu pare li vaig dir / que em cerqués una fadrina*, el pleonasma que representa l'ús del pronom *li* és inevitable a causa de la inversió —obligada per la versificació— de l'ordre lògic dels termes oplement indirecte —al meu pare— i verb —vaig dir—. Però col·locats aquests elements en un ordre normal, «*Li* vaig dir al meu pare que... l'ús del pronom no es justifica de cap manera. Notem, anàlogament: *Digues al teu germà que vingui i no «Digues-li» al teu germà que vingui.*

Un cas anàleg és quan el complement indirecte és representat per un terme relatiu o interrogatiu —el qual o qui—, introduït també, és clar, per la preposició *a*, com ara el d'aquesta frase d'actualitat: *A qui «li» convé la violència?*, en què el pronom *li* no mereix cap justificació. Així com caldria dir, per exemple, *La violència convé (i no «li» convé) als enemics de la democràcia*, anàlogament resoldriem la frase anterior sense la forma pronominal: *A qui convé la violència?*

ALBERT JANE